

Luftföroreningar betydelse för utveckling av demens

Bertil Forsberg, Anna Oudin
Yrkes- och miljömedicin, Umeå universitet

Oslo 2016-11-07

Luftföroreningar och hjärnans åldrande

- Patologiska förändringar (ackumulering av proteinaggregat, kärlskador mm)
- Biologiska förändringar (hjärnaktivitet)

Luftföroeningar och sjukdomsuppkomst

- Stroke
- Symtom: huvudvärk, trötthet, koncentrationsproblem
- Sämre kognitiva funktioner
- Neurodegenerativa sjukdomar?

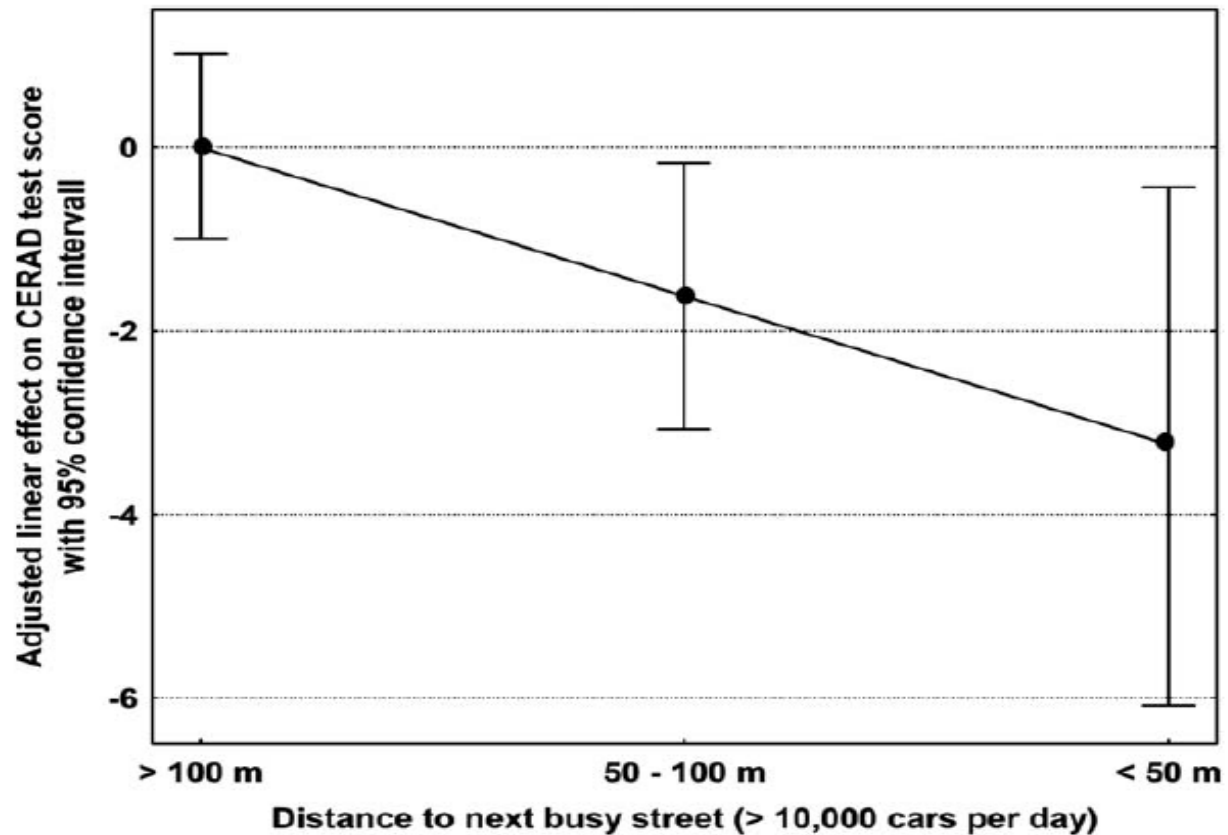

Luftföroreningar och mekanismer i hjärnan

- Föroreningar ger systemisk inflammation (påverkan på inflammationsmediatorer och circulation – relevant även för t ex ozon)
- Partiklar till hjärnan via luktnerven
- Partiklar till hjärnan via blodet

Mild Cognitive Impairment MCI (Ranft et al, 2009)

Research

A Section 508–conformant HTML version of this article
is available at <http://dx.doi.org/10.1289/ehp.1408322>

Traffic-Related Air Pollution and Dementia Incidence in Northern Sweden: A Longitudinal Study

*Anna Oudin,¹ Bertil Forsberg,¹ Annelie Nordin Adolfsson,² Nina Lind,³ Lars Modig,¹ Maria Nordin,³
Steven Nordin,³ Rolf Adolfsson,² and Lars-Göran Nilsson^{4,5}*

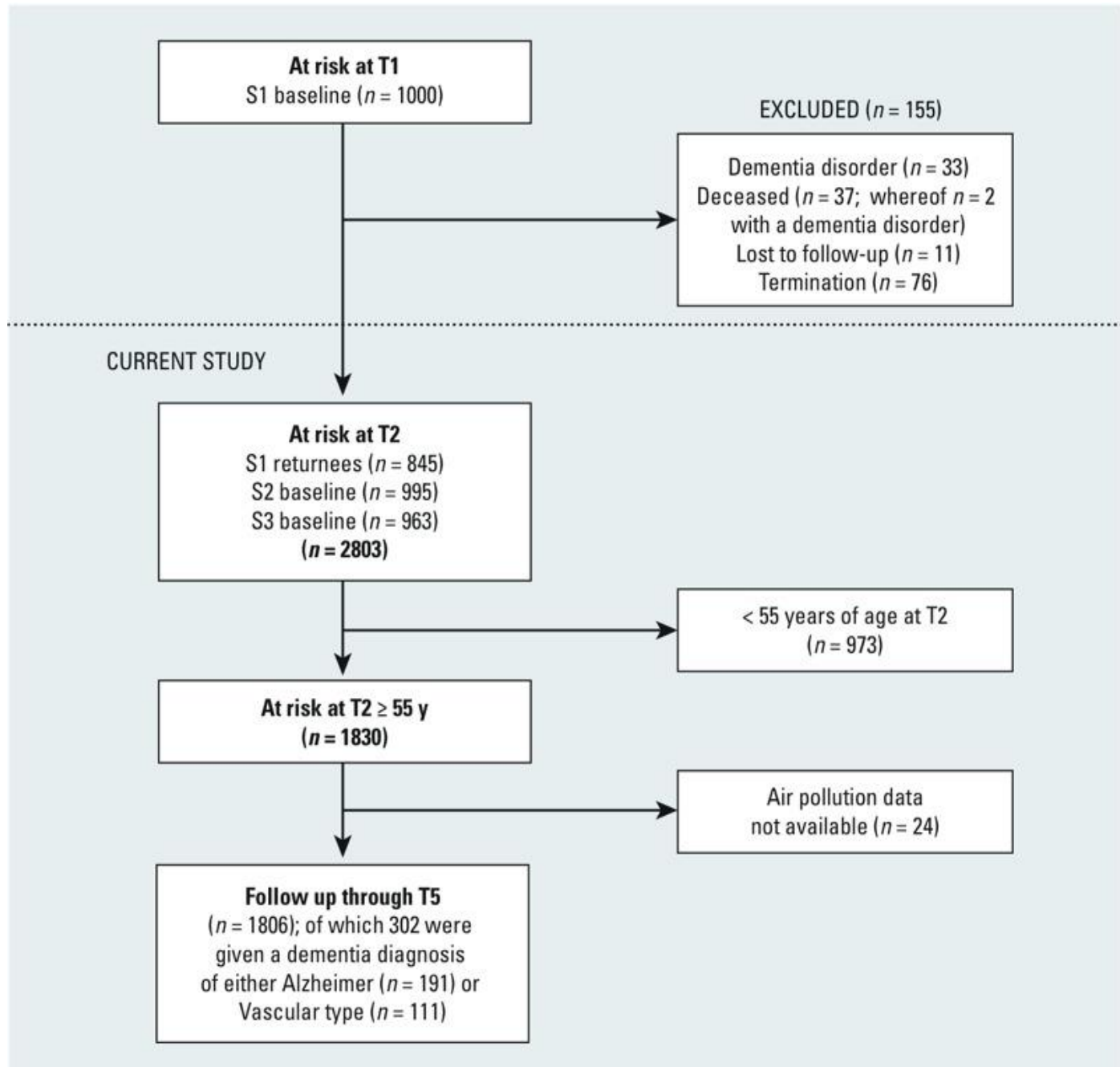
Demens och långtidsexponering för lokala luftföroreningar i Umeå

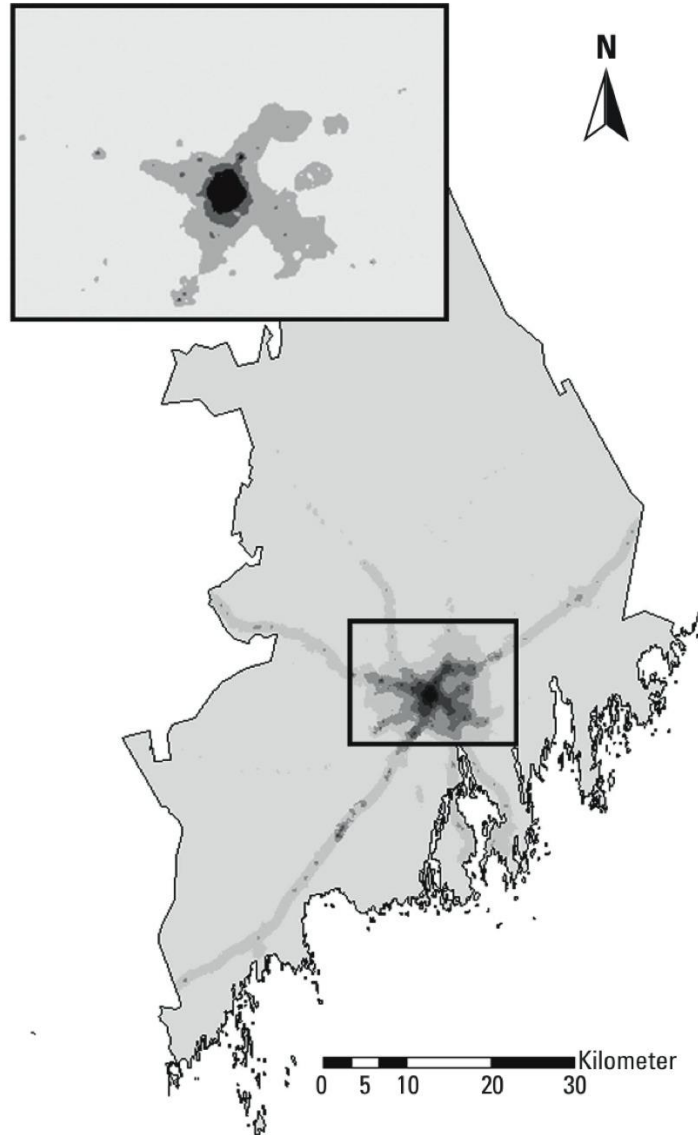
- Betulastudien startade 1988 i Umeå kommun
- Världsunik longitudinell studie om kognition
- Uppföljning vart femte år, samt nya deltagare
- Detaljerad information om hälsa, livsstil mm (möjliggör kontroll för confounding) samt utförliga tester av kognition
- Även uppföljning i vårddatabaser

Hemsida: <http://www.betula.su.se/>

Betula=Björk

**LUR enligt ESCAPE
Beelen et al.
Atmos Environ
2013;72:10–23.**

**NO₂ och NO_x mättes
med Ogawa
diffusionsprovtagare**

Resultat (15 års uppföljning)

Alzheimers + Vaskulär demens

NOx vid bost	Antal (p-år)	Antal fall	Relativ risk
4.8-9	378 (4,538)	49	1.0
>9-17	418 (5,264)	59	1.13 (0.77, 1.66)
>17-26	406 (4,677)	81	1.49 (1.04, 2.14)
>26	383 (4,037)	84	1.60 (1.02, 2.10)

Justerat för ålder, utbildning, fysisk aktivitet, rökning, kön, BMI, WHR, alcohol, ApoE4, diabetes, blodtryck och stroke innan start

Resultat (15 års uppföljning)

Alzheimers + Vaskulär demens

NOx vid bost	Antal (p-år)	Antal fall	Relativ risk
4.8-9	378 (4,538)	49	1.0
> 9-17	418 (5,264)	59	1.13 (0.77, 1.66)
> 17-26	406 (4,677)	81	1.49 (1.04, 2.14)
> 26	383 (4,037)	84	1.60 (1.02, 2.10)

Justerat för ålder, utbildning, fysisk aktivitet, rökning, kön, BMI, WHR, alcohol, ApoE4, diabetes, blodtryck och stroke innan start

EF andel av fallen som beror på exponeringen beräknas till 16%

Resultat (exkl S2 med bara ett återtest)

Alzheimers + Vaskulär demens

NOx vid bost	Antal (p-år)	Antal fall	Relativ risk
4.8-9	227 (2,757)	27	1.0
> 9-17	275 (3,423)	40	1.39 (0.85, 2.28)
> 17-26	285 (3,294)	52	1.58 (0.98, 2.53)
> 26	278 (2,821)	62	1.71 (1.08, 2.73)

Ännu starkare effekt!

Justerat för ålder, utbildning, fysisk aktivitet, rökning, kön, BMI, WHR, alcohol, ApoE4, diabetes, blodtryck och stroke innan start

Diskussion

- Selektivt bortfall – Uppföljning i vårdregister avgörande!
- Rätt justera för hjärt-kärlsjukdom?
- Förutom ålder hade justering liten effekt på RR för luftföroreningsexponering (ej confounding)
- Data angående buller saknas
- Partikelexponering mer relevant
- Nästa studie 20 års uppföljning

Andra studier

- Power (2011), BC (LUR): lower cognitive function
- Wellenius (2012), proximity + BC (LUR): poorer performance on tests
- Weuve (2012), PM (USEPA spatiotemporal smoothing): greater decline in cognitive function
- Tonne (2014), PM (dispersion model): greater decline on tests (memory, reasoning...)
- Fler prospektiva studier av demens önskvärt (utan bortfall pga saknat test)

Tack för uppmärksamheten!